

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA

Muutoksenhaku Helsingin kaupunginvaltuuston 26.10.2016 päätöksestä (272 §) hyväksyä Helsingin uusi yleiskaava

VALITTAJAT

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry, Helsinki

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry., Helsinki

Kummankin yhdistyksen tarkoituksena on luonnon- ja ympäristönsuojelun edistäminen. Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen toimialuetta on Helsinki ja piirin toimialue kattaa koko Uudenmaan.

PROSESSIOSOITE

Luonnonsuojeluasiantuntija Tapani Veistola

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri

Itälahdenkatu 22 b A

00210 HELSINKI

Puhelin 0400 615 530

Sähköposti uusimaa@sll.fi

VAATIMUKSET

1. Ensisijaisesti vaadimme Helsingin hallinto-oikeutta kumoamaan Helsingin kaupunginvaltuuston 26.10.2016 tekemän Helsingin yleiskaavaa koskevan päätöksen. Valituksen ulkopuolelle rajataan kuitenkin kaavan liitekartalta *Kaupunkiluonto* löytyvät oikeusvaikutteisiksi esitetyt *Luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojelulain rauhoitetut luontotyypit, Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet ja Suojeltavaksi tarkoitettut alueet.*
2. Toissijaisesti vaadimme kumottaviksi valituksen luvussa 7 ja liitekartalla 6 keltaisella värillä osoitetut yksittäisiin alueisiin ja kaavamerkintöihin liittyvät yleiskaavan ratkaisut.
3. Toissijaisesti vaadimme myös merellisen virkistys- ja matkailun alueen kaavamerkinnän ja sen kaavamääräyksen kumoamista.

4. Lisäksi vaadimme, että koko kaava asetetaan täytäntöönpanokieltoon valituksemme käsittelyn ajaksi (lukuun ottamatta luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 toteuttamista).

YLEISPERUSTELUT

Helsingin yleiskaava on strategiseksi yleiskaavaksi hyvin epätasapainoinen strategisuuden ja mitoituksen osalta. Näin lopputulos ei täytä asemakaavoitusta ohjaamaan tarkoitettun oikeusvaikutteisen yleiskaavan kriteereitä. Yleiskaavan tulee olla ohjeena laadittaessa asemakaavaa, mutta Helsingin yleiskaava ei täytä yleiskaavalta edellytettävän täsmällisyyden vaatimuksia, eikä se siten voi riittävällä tavalla ohjata myöhemmin laadittavia asemakaavoja.

Helsingin yleiskaava on monelta osin myös maakuntakaavan, yleiskaavan sisältövaatimusten ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen.

Kaavan esitystapa on epäselvä. Vaikka yleiskaavan tarkoituksena on alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaaminen, sen oikeusvaikutusten tulee olla riittävän selkeästi määritelty. Kaavan esitystavaksi on valittu vain alueiden maankäyttömuodon päätarkoituksen osoittava karttamuoto, mikä jättää huomattavasti liikaa tulkinnanvaraa, eikä toimi jatkosuunnittelun (lähinnä asemakaavojen) laatimisen pohjana siten kuin lainsäädännössä edellytetään. Se ei myöskään pohjaudu riittäviin selvityksiin ja vaikutusarviointeihin. Erityisen huonosti on selvitetty kaavan vaikutukset viheralueverkostoon sekä kaupunkibulevardien vaikutukset seudulliseen ja valtakunnalliseen liikennejärjestelmään ja sen toimivuuteen. Kaavan mitoitus- ja asumisväljyyyslukujen puutteet ovat vakavia myös vuorovaikutuksen kannalta. Tehtyjä selvityksiä ei myöskään ole riittävässä määrin otettu huomioon kaavapäätöksessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Kaavaratkaisu ja sen ristiriitaisuudet

1.1 Kaavaratkaisu on epäselvä

Yleisesti ottaen pikselimalli yhdessä mitoituslukujen ja yleisen suunnittelumääräyksen kanssa aiheuttaa monia ongelmia. Kaavaratkaisu jää monelta osin epäselväksi. Näin sen vaikutusten arviointi on ollut vaikeaa arviointia tehneille konsulteille ja osallisille. Näin ei voida varmistua, että kaava täyttäisi yleiskaavan sisältövaatimusten tai valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vaatimukset.

Maankäyttö- ja rakennuslaki asettaa useita vaatimuksia yleiskaavan esitystavalle ja sen tarkkuudelle. Vaikka yleiskaava on kunnan

alueidenkäytön yleispiirteinen suunnitelma, siinä tulee myös MRL 35.2 §:n mukaisesti osoittaa tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi. Tämän lisäksi yleiskaavan oikeusvaikutusten on oltava siinä määrin selkeitä, että kaikilla osallisilla on mahdollisuus ymmärtää, mitä kaavalla on ratkaistu. Helsingin yleiskaavan esitystavaksi on kuitenkin valittu ns. pikselimalli ja se sisältää koko kaavaa koskevan yleisen määräyksen: ”*Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne.*” Tämän määräyksen tarkoituksena on kaiketi selventää alueiden maankäyttömuotojen lähtökohtia, mutta se johtaa käytännössä vastakkaiseen lopputulokseen.

Määräyksen muotoilu ”*vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin että syntyy toimiva kaupunkirakenne*” aiheuttaa huomattavaa epäselvyyttä siitä, mitä kaavassa käytetyillä aluemerkinnoilla lopulta tarkoitetaan. Mikäli vierekkäisten alueiden maankäyttö voidaan kuvatulla tavalla 'sovittaa yhteen' toimivan kaupunkirakenteen vaatimuksesta, tämä häivyttää aluemerkitöiden vaikutusta ja voi pahimmassa tapauksessa mahdollistaa yhden pikselin pääkäyttötarkoituksen laajentamisen käytännössä kaikkiin ilmansuuntiin. Tämä yleiskaavassa käytetty määräys ei ole riittävän selkeä ja yksiselitteinen, kuten MRL:n vakiintunut tulkinta edellyttää.

Yleiskaavan esitystapa on merkityksellinen myös osallisten oikeusturvan näkökulmasta. Kuten totesimme, yleiskaavan tosiasiallisten vaikutusten arviointi etukäteen on esitystavan epämääräisyydestä ja laajasta tulkinnanvaraisuudesta johtuen vaikeaa. Tässä yhteydessä on otettava huomioon myös kaavoituksen lainmukaisuuden jälkivalvonta ja etenkin MRL 188 §:n säännökset muutoksenhausta kaavapäätöksiin. Kyseisen pykälän mukaan

”Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella olevaa asemakaavaa ja jolla valitus on jätetty tutkimatta tai jolla ei ole muutettu valituksen kohteena ollutta viranomaisen päätöstä siltä osalta, johon valitus kohdistuu, saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.”

Toisin sanoen yleiskaavalla on erittäin keskeinen merkitys sen pohjalta laadittavien asemakaavojen lainmukaisuuden arvioinnissa. Jos asia on ratkaistu oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, jatkovalitus asemakaavapäätöksestä edellyttää valituslupaa. Tämä oikeusturvaan liittyvä näkökohta lisää entisestään yleiskaavan täsmällisyydelle asetettavia vaatimuksia ja Helsingin yleiskaavan maankäyttömääräysten tulkinnanvaraisuus ja liiallinen joustavuus eivät ole hyväksyttävää.

1.2 Pääkartan ja liitekarttojen suhteesta

Kiinnitämme huomiota myös yleiskaavan ratkaisuun esittää oikeusvaikutteiset luontoalueet teemakartalla. Tämä ratkaisu tekee hyvin vaikeaksi arvioida yleiskaavan oikeusvaikutteiselle pääkartalle osoitetun uuden rakentamisen vaikutusta kaupunkiluonto-teemakartalla osoitettuihin luonnonsuojelualueisiin, Natura 2000-alueisiin ja suojeltavaksi tarkoitettuihin alueisiin. Useat alueista kuitenkin tarvitsisivat herkän luonteensa takia myös alueen huomioivaa suunnittelua myös ympäristössään. Esimerkiksi Viikin-Vanhankaupunginlahden Natura 2000 -alueen länsipuolelle on nykyisin puskurialueena toimivan pienteollisuusalueen sijaan sijoitettu asutusta määrää, jonka ulkoilu ja kotieläinpaine ovat Natura-alueelle kielteisin. Pornaistenniemen päätetyn luonnonsuojelualan rajalle on sijoitettu pääkartalla merkinnän C2 (kantakaupunki) mukaista eli korkeimman tehokkuuden rakentamista, jota terveleppälehto ei voi kestää.

Jos luontokohteet olisivat samalla kaikkien oikeusvaikutteisten kohteiden kartalla, tällaiset ristiriidat voitaisiin tunnistaa ja välttää. Vuoden 2002 yleiskaavassa oli pääkartalle merkattu luonnonsuojelualueet, Natura-alueet, Keskuspuisto sekä kulttuurialueet sekä Helsinki-puistona kehitettävä alue. Toisin kuin Jyväskylän yleiskaavassa, pääkartan ja oikeusvaikutteisen liitekartan suhdetta ei ole määritetty.

1.3 Kaava mitoittaa rakentamista tarkemmin kuin osoittaa luontoa turvaavia merkintöjä

Maankäyttö- ja rakennuslaki mahdollistaa sen, että yleiskaava voidaan laatia strategisena ja yleispiirteisenä keskittyen osoittamaan kaupungin kehittämisen periaatteet. Tällöin yleiskaavan ohjaavuus jää melko yleiselle tasolle jättäen runsaasti liikkumavaraa yksityiskohtaisempaan kaavoitukseen ja suunnitteluun. Yleensä kovin yleispiirteisille strategisille yleiskaavoille ei ole edes tavoiteltu oikeusvaikutteisen kaavan asemaa, vaan ne on jätetty oikeusvaikutuksettomiksi yleiskaavoiksi (MRL 45 §).

Erityinen ongelma on, että Helsingin yleiskaava on laadittu toisilta osin hyvin yleispiirteisenä mutta toisilta osin tiukasti mitoittavana kaavana. Lopputuloksena on rakenteeltaan ja ohjaavuudeltaan erikoinen hybridi. Lainvoimaisena se jättäisi lukuisien perinteisesti yleiskaavatasoisina pidettyjen asioiden ratkaisun asemakaavatasolle.

Ongelma on kuvattu hyvin Uudenmaan ELY-keskuksen kaavaehdotuksesta antamassa lausunnossa:

”Kaavaselostuksen mukaan uuden yleiskaavan yleiskaavakartta sisältää lähtökohtaisesti vain ne merkinnät ja määräykset, joita kaavan edellä todettu tarkoitus strategisena ja yleispiirteisenä, kaupungin kehityksen periaatteet osoittavana kaavana ja kaavan

sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan yleiskaava-alueita suunniteltaessa (MRL 41 §). Maakuntakaavan ohjausvaikutus ja tehtävä yleispiirteisenä ja joustavana maakunnallisia tai seudullisia kysymyksiä koskevana suunnitelmana on otettu huomioon merkintöjen ja määräysten laadinnassa. Pääperiaatteena on, että yleiskaava ei sisällä merkintöjä ja määräyksiä seikoista, joista on säädetty erikseen ja joista päätetään muussa yhteydessä. Yleiskaava ei sisällä määräyksiä asioista, jotka kuuluvat yksityiskohtaiseen kaavoitukseen ja suunnitteluun."

Edellä mainitusta huolimatta selostuksessa todetaan, että uusi yleiskaava on mitoittava yleiskaava. Selostuksen mukaan mitoituksen avulla pystytään ohjaamaan kaupungin rakentumista paremmin tavoitteellisesti ja sitä kautta mitoittamaan myös palveluverkko sekä suunnittelemaan ja aikatauluttamaan liikenneinvestoinnit parhaimmalla mahdollisella tavalla vastaamaan kasvavan kaupungin tarpeita. Lisäksi väestö- ja työpaikkaennusteet voidaan laatia täsmällisemmin, samoin kuin kaavan vaikutusarviointit. Mitoitus on esitetty rakentamistehokkuutena asuntovaltaisilla alueilla. Asemakaavat tulee laatia vähintään yleiskaavan mahdollistamalla keskimääräisellä tehokkuudella, jotta yleiskaavan tavoitteellinen asemakaavavaranto on mahdollista saavuttaa.

"Yleiskaavalla on MRL 42 §:n mukaiset oikeusvaikutukset. Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Yleiskaavan ratkaisut, kohdemerkinnät, aluevaraukset ja -rajaukset täsmentyvät ja tarkentuvat asemakaavoituksessa perustuen asemakaavoituksen yhteydessä tehtäviin tarkempiin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Lisäksi kaavamääräyksen tulee olla yksiselitteinen ja selvä. Termi "pääsääntöisesti" ei sitä ole. Näin ollen ELY-keskus katsoo, ettei yleiskaavassa sen strategisen luonteen ja tästä johtuvan selvitysten yleispiirteisyyden vuoksi voi määrätä pääsääntöistä asemakaavassa noudatettavaa tehokkuutta. Ohjeellisena tehokkuuden toki voi esittää." (Uudenmaan ELY-keskus 2016).

Helsingin yleiskaavan yleispiirteinen strategisuus viheralueverkoston säilyttämisessä ja epästrategisen tarkka mitoitus luontoa muuttavan maankäytön (kuten rakentamisen) osalta on johtanut yksipuoliseen ja epätasapainoiseen yleiskaavaan. Siksi sen ei tule saada lainvoimaisen oikeusvaikutteisen yleiskaavan asemaa.

Ongelmaa pahentaa kaavan tekniseksi toteutustavaksi valittu pikselimalli ja koko kaavaa koskeva yleinen suunnittelumääräys:

"Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne."

Tämä mahdollistaa rakentamisen leviämisen jopa yleiskaavassa suuresti vähennetyille virkistysalueille, mikäli kaavoittaja aikanaan arvioi sen tarpeelliseksi "toimivan kaupunkirakenteen" kehittämiseksi.

2 Maakuntakaavan vastaisuus

Maakuntakaavan tulee maankäyttö- ja rakennuslain mukaan olla ohjeena laadittaessa yleiskaavaa. Helsingin yleiskaava on monilta osin maakuntakaavan vastainen. Maakuntakaavan ohjausvaikutus ei ole selvästikään riittävässä määrin päätynyt lopulliseen kaavaratkaisuun.

Myös Uudenmaan ELY-keskus on kaavaehdotuksesta (liite 2) ja aikaisemmin kaavaluonnoksesta (liite 3) tuonut esille maakuntakaavan vastaisia ratkaisuja sekä maakuntakaavan riittämätöntä huomiointia. ELY-keskuksen arvioinnissa maakuntakaavan vastaisia ratkaisuja on havaittu muun muassa maakuntakaavan virkistysaluevarauksissa (mm. Ramsinniemi), taajamarakenteen levittämisessä maakuntakaavassa ei-taajamaluonteiseen asutukseen osoitetuille alueille (Vartiosaari, Melkki), moottoriteiden muuttamisessa kaupunkibulevardeiksi, keskusta-alueiden maakuntakaavaa laajemmassa osoittamisessa sekä kaupan säätelystä. Näiden osalta viittaamme erityisesti ELY-keskuksen kaavaehdotuksesta 18.2.2016 antamaan lausuntoon (liite 2).

Kaavassa on maakuntakaavan vastaisuutta myös muun muassa Keskuspuiston länsiosan rakentamissuunnitelmissa sekä eräiden tärkeiden maakuntakaavassa osoitettujen maakunnallisten viheryhteystarpeiden heikossa huomiointissa. Tällaisia ovat muun muassa Laajasalon eteläosan viheryhteydet, Malmin lentokenttäalueen itäpuolinen maakuntakaavan viheryhteys sekä Maunulan – Oulunkylän yhteyden katkeaminen.

Maakuntakaavan kannalta riittämättömästi huomioituiksi ovat jääneet myös kaupunkibulevardeiksi esitettävien nykyisten moottori- ja moottoriliikenneteiden eli maakuntakaavan moottoriväylien kaavamääräykset. Helsingin kaupunkikaavassa on esitetty kaikkien isoimpien moottoriteiden muuttamista kaupunkibulevardeiksi. Tällöin on jätetty huomioimatta maakuntakaavan suunnittelumääräykset:

"Tiensuunnittelussa on otettava huomioon seudulliset ulkoilu-, virkistys- ja viheryhteystarpeet, luonnonsuojelu, kulttuuriympäristö, maisema, pohja- ja pintavesien suojelu sekä lajiston liikkuminen".

Nyt jokaiseen kaupunkibulevardiin liittyy välittömästi tiehen liittyvää raskasta rakentamista sekä myös tieltä kaukanakin olevien viheralueiden rakentamista. Siinä ei ole lainkaan huomioitu sitä, millaisia vaikutuksia ratkaisulla on luontoympäristöihin tai seudullisesti tai osin jopa valtakunnallisesti merkittäviin viheralueisiin. Jokaiseen kaupunkibulevardiin on haluttu liittää – ilman kunnollista väyläkohtaista vaikutusarviointia – riittävä määrä hyvin tehokasta lisärakentamista, jolla varmistetaan rakentamisen taloudellinen kannattavuus muut arvot samalla sivuuttaen.

Selkein esimerkki jopa valtakunnallisten arvojen sivuuttamisesta liittyy Hämeenlinnanväylän bulevardisoinnin myötä Keskuspuiston länsireunaan esitettyyn mittavaan rakentamiseen. Vastaavaa on nähtävissä myös Lahdenväylän kaupunkibulevardiin hanketeknisesti kytkettyvässä

rakentamisessa, joka kohdistuu Viikki-Vanhankaupunginlahden luonto- ja virkistysalueen luoteisosaan. Länsiväylän bulevardisointi yhdessä siihen liittyvien alueiden tehokkaan rakentamisen korttelitehokkuuksien kanssa tekee muun muassa Lauttasaaren pohjoisosan osalta käytännössä mahdolliseksi huomioida virkistys-, viheryhteyksien, kulttuuriympäristön, maiseman, pintavesien sekä lajiston liikkumisen tarpeita maakuntakaavan edellyttämällä tavalla.

Lisäksi maakuntakaavan kaavamääräykset edellyttävät sitä, että *"tien, väylän tai liittymän suunnittelussa on huolehdittava siitä, että se ei yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheuta liikenneväylään rajoittuvalla tai sen läheisyydessä sijaitsevalla Natura 2000-verkoston kuuluvalla alueella"* merkittävää haittaa suojelun perusteena oleville lajeille ja luontotyypeille. Arviomme mukaan muun muassa Lahdenväylän kaupunkibulevardi sekä siihen selvästi kytkeytyvät rakentamiskaavailut Viikki-Vanhankaupunginlahden läheisyydessä aiheuttavat suurella todennäköisyydellä merkittävää haittaa Natura-alueen luontoarvoille. Tämä johtaa myös luonnonsuojelulain vastaisuuteen (65–66 §).

Näin suuri joukko maakuntakaavan vastaisia ratkaisuja yhdessä ainoassa yleiskaavassa antaa juridiset perusteet koko kaavan kumoamiseen. Maakuntakaava ei ole ollut riittävästi ohjeena Helsingin kaupunkikaavaa laadittaessa.

3 Yleiskaavan sisältövaatimusten vastaisuus

Oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa tulee tasapainoisella tavalla huomioida kaikki yleiskaavan sisältövaatimusten alakohdat. Nyt kaavassa on voimakkaasti painotettu tiettyjä sisältövaatimuksia (mm. asumisen tarpeet ja palveluiden saavutettavuus sekä mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen) mutta sivuutettu ympäristöä turvaavat sisältövaatimukset. Selvästi liian vähäistä huomiota ovat saaneet ne sisältövaatimukset, jotka on tarkoitettu huolehtimaan luonnon ja virkistyskäytön tarpeista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 3 momentin mukaan 2 momentissa luetellut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät. Muotoilu mahdollistaa sen, että asiat voidaan tarkkuustasoiltaan ja luonteeltaan erilaisissa kunnissa ja yleiskaavoissa kaavoittaa eri tavoilla. 3 momentin ei kuitenkaan ole tarkoitus edistää sellaista kaavoitusta, jossa kaavoittajat tai kunnallispoliitikot voivat vapaasti päättää mitä sisältövaatimusten näkökulmia yksittäisessä kaavassa viedään eteenpäin ja mitkä sivuutetaan tai siirretään tarkasteltavaksi alemman tason kaavoituksessa. Tällainen epätasapaino selvästi vallitsee Helsingin kaupunkikaavassa.

Arviomme mukaan Helsingin kaupunkikaavassa on heikoimmin täytetty seuraavat yleiskaavan sisältövaatimukset:

- 1) yhdyskuntarakenteentoimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Helsingin yleiskaavan mahdollistama rakentamisen mittava levittäminen nykyisille virkistysalueille ei edistä tiivistämisen ja luontoalueiden säilyttämisen kannalta keskeistä tavoitetta hyödyntää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Yleiskaavan rakentamiskaavailujen markkinoinnissa esillä pidetty kiteytys siitä, että kolmannes lisärakentamisesta ohjautuisi jo rakennetuille alueille (aito tiivistäminen), kolmannes kaupunkibulevardien varsille ja vain kolmannes levittäytyisi olemassa oleville virkistysalueille ei tosiasiassa pidä paikkaansa. Tämä johtuu siitä, että merkittävä osa kaupunkibulevardeihin tukeutuvasta, niiden taloudelliselle toteuttamiselle tarpeelliseksi arvioidusta lisärakentamisesta ohjautuu tosiasiassa merkittäville virkistys- ja luontoalueille.

Yhdyskuntarakenteen toimivuuden ja taloudellisuuden osalta Helsingin kaupunkikaavassa on unohdettu sisältövaatimuksissa niihin tasaveroisena liitetty ekologisen kestävyuden vaatimus. Liikenteen järjestämisessä on osin unohdettu se, että tämän tulisi tapahtua "*ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla*".

Kaavassa esitetty rakentamisalueiden huomattava laajentaminen nykyisille viher- ja puistoalueille johtaa viheralueiden pinta-alan vähenemiseen ja pirstoutumiseen, mikä vääjäämättä heikentää Helsingin rikkaan ekologisen verkoston toimintaedellytyksiä. Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen tekemässä karttatarkastelussa arvioitiin yleiskaavaluonnoksen lausunnossa 27.2.2015, että kaavan maksimaalinen toteutus voisi merkitä jopa 1900 hehtaarin edestä rakentamista viheralueille. Yhdessä saaristoalueen lomamökki- ja matkailurakentamismahdollisuuden (*Merellisen virkistyksen ja matkailun alueen* merkintä mahdollistaa lomamökki- ja matkailurakentamisen) salliman lisärakentamisen sekä nykyisille virkistysalueille tapahtuvan rakentamisen välillisten haittojen vaikutusalueen kanssa pinta-ala on todennäköisesti tätä luokkaa.

Helsingin kaupunkikaavan mahdollistama lisärakentaminen voi kohdentua vaihtelevassa laajuudessa sadoille nykyisille paikallisesti, seudullisesti tai valtakunnallisesti tärkeille luonto- ja virkistysalueille. Siksi olemme tämän valituksen toissijaisissa vaatimuksissa nostaneet esille vain esimerkinomaisen joukon aidosti merkittäviä luonto- ja virkistyshaittoja mahdollistavia kaavaratkaisuja.

Ongelman on tiedostanut myös Uudenmaan ELY-keskus.

Kaavaehdotuksessa antamassaan lausunnossa ELY-keskus on puuttunut viheralueiden osalta enää lähinnä selkeimpiin maakuntakaavan vastaisiin ratkaisuihin. Kattavampi arvio kaavan vaikutuksista ekologiseen verkostoon löytyy ELY-keskuksen kaavaluonnoksesta antamasta lausunnosta:

"Kaavassa osoitettu rakentamisalueiden laajentuminen vähentää selvästi viheralueiden pinta-alaa, aiheuttaa pirstoutumista ja heikentää ekologisen verkoston toimivuutta. Tällä on luonnon monimuotoisuutta vähentävä vaikutus, vaikka arvokkaimmat luonnon ydinalueet säilyisivätkin. Virkistysalueiden riittävyys näkökulmasta tämä kehitys on myös ongelmallista. ELY-keskus katsoo, että viheralueille osoitettua uutta rakentamista tulee vähentää. Ongelmallisia uusia rakentamisalueita ovat varsinkin Keskuspuiston länsiosa ja Vartiosaari Ramsinniemi-Meri-Rastila vihersormi, Talin, Munkkiniemen ja Pitäjänmäen viheralueet sekä Vantaanjokivarsi ja Vanhankaupunginlahden ympäristö." (Liite 3.)

4 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisuus

Helsingin kaupunkikaava ei riittävän tasapainoisella tavalla huomioi myöskään valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Kaava on laadittu tavalla, jossa ylikorostuvat tietyt rakentamista ja kasvua tukevat alueidenkäyttötavoitteet. Luontoalueita ja viheralueita turvaamaan tarkoitettut alueidenkäyttötavoitteet saavat vastaavasti selvästi vähäisemmän painoarvon. Alle on poimittu joitakin Helsingin maankäytön ekologisen kestävyyskannalta keskeisiä erityistavoitteita, joiden heikkoa huomiointia on konkretisoitu esimerkeillä.

Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina.

Esimerkkejä tavoitteen heikosta huomioinnista: Vartiosaaren rakentaminen tavalla, joka heikentää saaren valtakunnallisia RKY-arvoja. Valtakunnallisesti merkittävästä luonnonperinnön vaarantumisesta selvimpänä esimerkkinä toimii Viikintien eteläpuolisten peltojen rakentamiskaavailu (pelloilla on merkitystä kosteikkolinnuston kannalta kansainvälisesti merkittävälle Viikki-Vanhankaupunginlahden alueelle).

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.

Jäljempänä on käsitelty tarkemmin sitä, kuinka heikosti Helsingin oloissa laajat metsäiset luonto- ja viheralueet on kaavassa huomioitu (taulukko 1). Tuollaisia kooltaan yli 20 hehtaarin laajuisia, melko yhtenäisiä alueita on kaava-alueella vain 30 kappaletta. Alueista valtaosaan on ohjattu rakentamista, yhdeksällä kohteella peräti yli 30 % niiden pinta-alasta.

Esimerkkejä pahasti kärsivistä alueista ovat Vartiosaaren keskiosan metsä, Tattarisuon metsä, Talin metsät sekä Haagan metsät.

Alueidenkäytössä on otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet.

Helsingin yleiskaava mahdollistaa esimerkiksi laajalti ranta-alueiden rakentamista sekä merentäyttöjä, mikä on ristiriidassa pintavesien suojelutarpeiden kanssa. Lisäksi Keskuspuiston länsiosaan esitetty rakentaminen uhkaa vakavasti Haaganpuroa, joka on keskeisen tärkeä puro muun muassa erittäin uhanalaisen taimenen suojelun kannalta.

Yleis- ja asemakaavoituksessa on varauduttava lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin.

Kaavan mahdollistama viheralueiden merkittävä vähentäminen heikentää olennaisesti muun muassa viheralueiden käyttömahdollisuuksia hulevesien hallinnassa.

Alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit. Alueidenkäytön suunnittelussa uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille. Tästä voidaan poiketa vain, jos tarve- ja vaikutus selvityksiin perustuen osoitetaan, että tulvariskit pystytään hallitsemaan ja että rakentaminen on kestävän kehityksen mukaista.

Yleiskaava esittää rakentamista myös tulvavaara-alueille ilman riittäviä tarve- ja vaikutus selvityksiä. Esimerkkejä tästä oovat muun muassa Lauttasaaren pohjoisosa, Iso-Huopalahden koillispuoli ja Mätäojan varsi (Helsingin ja Espoon rannikkoalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2016–2021. Raportteja 97/2015. Uudenmaan ELY-keskus.)

Raideliikenneverkostoa laajennettaessa on otettava huomioon ympäröivä alueidenkäyttö ja lähiympäristö, erityisesti asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet sekä maiseman erityispiirteet.

Esimerkki tavoitteiden huonosta huomioinnista: Pikaraitioteiden sijoittamisessa ei ole vältetty negatiivisia vaikutuksia niihin viher- ja luontoalueisiin, joille yhteyksiä on esitetty. Esimerkkinä mainittakoon Keskuspuiston eteläosan poikki esitetyt yhteydet Laakson alueella.

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava väestön tarpeiden edellyttämät ylikunnalliseen virkistyskäyttöön soveltuvat, riittävän laajat ja vetovoimaiset alueet sekä niitä yhdistävän viheralueverkoston jatkuvuus.

Kaikki Helsingin säilyneet laajemmat luonto- ja viheralueet on syytä rinnastaa käyttäjämäärien perusteella näihin, vaikka käyttö ei olisikaan ylikunnallista. Laajimmille alueille esitettyjen rakentamispikseleiden suuri määrä (taulukko 1) vaarantaa keskeisen osan laajimmista ja vetovoimaisimmista alueista.

5 Riittämättömät selvitykset ja vaikutusarvioinnit

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 § säätelee riittävistä selvityksistä ja vaikutusarvioinneista:

"Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia."

Helsingin kaupunkikaavassa ei ole riittävässä määrin selvitetty kaavan mahdollisia merkittäviä vaikutuksia eikä etenkin ympäristövaikutuksia. Selvitysalue on myös osaltaan jäänyt liian suppeaksi. Tästä räikein esimerkki ovat kaupunkibulevardeihin liittyvät selvitykset. Niiden osalta on pitäyditty lähinnä Helsingin sisäisten vaikutusten pinnalliseen arviointiin, vaikka niillä on valtakunnallisia ja seudullisia vaikutuksia

5.1 Kaupunkibulevardeihin liittyvien selvitysten ja vaikutusarviointien riittämättömyys

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto on koko kaavaprosessin ajan korostanut niin sanottujen kaupunkibulevardien merkitystä kaavakokonaisuudelle. Tästä syystä on hämmästyttävää, kuinka puutteelliseksi tämän kaavan keskeisen maankäyttöratkaisun vaikutusarvioinnit ovat jääneet.

Helsingin yleiskaavaan sisältyvien liikenteen kokonaisjärjestelmän sekä joukko- ja raideliikenteen muutoksien laajojen seudullisten ja valtakunnallisten vaikutusten selvittäminen on jäänyt keskeneräiseksi Uudenmaan ELY-keskuksen ja Vantaan kaupungin mielestä (Vantaan lausunto liitteenä 5).

Uudenmaan ELY-keskus ja Vantaan kaupunki ovat kaavaehdotuksesta antamissaan lausunnossa korostaneet kaupunkibulevardeihin liittyviä epävarmuuksia ja mahdollisia haittavaikutuksia:

"Niiden toteuttamiseen liittyy kuitenkin myös haitallisia vaikutuksia ja suuria epävarmuuksia. Bulevardisoinnin seurauksena väylien välityskyky vähenee noin puoleen ja nopeustaso laskee. Koko seudun liikennejärjestelmän toimivuus, matka-ajan ennakoitavuus, ruuhkautuvuuden hallinta, tavaraliikenteen ja pitkämatkaisen linja-autoliikenteen sujuvuus sekä liikenneturvallisuus heikkenevät bulevardisoitavissa käytävissä, niiden jatkeilla ja Kehä I:llä. Tällä hetkellä käytettävissä olevat selvitykset eivät tue valta- ja kantateiden muuttamista kaupunkibulevardeiksi. Epävarmaksi myös jää,

minkälainen elinympäristö kaupunkibulevardien varsille muodostuu melun ja ilmanlaadun näkökulmasta. Haitalliset vaikutukset heijastuvat myös alemmalle katuverkolle lisääntyvän läpiajoliikenteen vuoksi."

Nykyisten pääliikenneväylien muuttaminen kaupunkibulevardeiksi aiheuttaa vaikutuksia liikennejärjestelmän toimivuuteen niin seudullisella kuin valtakunnallisella tasolla. Näiden vaikutusten selvittäminen ja huomiointi kaavaratkaisuissa on jäänyt kuitenkin kovin pinnalliseksi. Ongelma on kuvattu hyvin Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnossa:

"Helsingin kaupunkibulevardiselvitykset on tehty Helsingin lähtökohdista, eikä niiden voida katsoa kaikilta osin täyttävän seudullisen selvityksen tarpeita. Laadittujen selvitysten tuloksia ei ole myöskään kaikin osin otettu huomioon yleiskaavan ratkaisua laadittaessa. Vaikutusten arvioinnin alueellinen rajaus on vielä liian suppea vaikutusten ollessa seudullisia. Tässä selvityksessä ei ole tarkasteltu kaupunkibulevardeista aiheutuvia, seudun liikennejärjestelmään kohdistuvia vaikutuksia Kehä 1:llä ja sen ulkopuolella. Raitiotieverkon jatkuvuus, liityntäliikenteen ja liityntäpysäköinnin järjestäminen sekä tieverkolla tarvittavat toimenpiteet ovat vielä selvittämättä."

"Kaupunkibulevardeihin perustuvan liikennejärjestelmän toimivuuden edellytyksenä ovat selvitysten mukaan nykyistä ja myös HLJ 2015:sta selvästi kehittyneempi joukkoliikennejärjestelmä, seudullinen ruuhkamaksujärjestelmä sekä pysäköintimaksujen korotus. Monia Helsingin kaupungin ja sen ympäryskuntien liikennejärjestelmän toimivuuteen vaikuttavia asioita ei pystytä ratkaisemaan Helsingin yleiskaavassa, mikä korostaa sitä, että kaupunkibulevardit ovat seudullinen suunnittelukysymys."

"Edellä mainittuun viitaten Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että kaupunkibulevardeja koskevaa kaavamääräystä tulee täydentää siten, että kaupunkibulevardien ajoitus ja vaiheistus kytketään ratkaistavaksi seudullisessa toteuttamisohjelmassa. Toteuttamisohjelman on perustuttava seudullisiin selvityksiin ja ratkaisuihin. Näitä tehdään esim. maakuntakaavoituksen ja HLJ työn yhteydessä."

"Tekeillä olevan Helsingin seudun tieverkon arviointi valtakunnallisen liikenteen näkökulmasta -selvityksen (luonnos 15.1.2016) mukaan Kehä 1:n sisäpuolisista jaksoista valtakunnallisen liikenteen kannalta merkittävimmät väylät ovat tärkeysjärjestyksessä Lahdenväylä (vi 4), Hämeenlinnanväylä (vi 3), Turunväylä (vi 1) ja Länsisataman tavaraliikenteen vuoksi myös Länsiväylä (kt 51). Näiden jaksoiden palvelutasopuutteet muodostuvat kaupunkibulevardiskenaariossa valtakunnallisen liikenteen näkökulmasta merkittäviksi. Näiden väylien bulevardisointi siis heikentää valtakunnallisen liikenteen toimivuutta. Tällä hetkellä käytettävissä olevat selvitykset eivät tue näiden väylien muuttamista kaupunkibulevardeiksi."

5.2 Viheralueverkostoon liittyvät vaikutusarvioinnit

Helsingin kaupunkikaavan pikselimuoto, rakentamispikselien ohjaavat mitoitusluvut sekä koko kaava-alueita koskeva suunnittelumääräys (*”Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne.”*) johtavat siihen, että jatkosuunnittelussa rakentamista on mahdollista laillisesti ohjata myös niille viheralueverkoston osille, jotka on yleiskaavakartassa osoitettu virkistysalueiksi.

Näin suuri joustavuus ja epäselvyys kaavan jatkototeuttamisessa tekee käytännössä mahdottomaksi arvioida esimerkiksi kaavan luontovaikutuksia tai vaikutuksia ihmisten terveydelle välttämättömään virkistysalueverkostoon. Ongelma on jossakin määrin tunnustettu muun muassa yleiskaavan luontovaikutusten arviointiraportissa, jossa myönnetään suoraan, että tarkempi vaikutusarviointi on mahdollista tehdä vasta jatkosuunnittelussa (Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:39, sivu 7). Tämä on yleiskaavassa suuri puute, koska riittämättömät selvitykset johtavat viherverkoston osalta myös sisältövaatimusten ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden rikkomiseen.

5.3 Mitoitustietojen epämääräisyys vie pohjan vaikutusten arvioinnilta

Kaavaa ei voi arvioida ilman tietoja sen mitoitusperusteista. Nyt kaavoituksen osalliset ovat vuorovaikutusmenettelyssä jääneet vaille tietoja kaavan laadinnassa käytetystä asumisväljyysoletuksesta, aluetehokkuuslukuista sekä suurelta osin myös korttelitehokkuuslukuista. Tämä on ongelma riittävien selvitysten (MRL 9 §) että vuorovaikutuksen (62 §) kannalta, sillä kaavan vaikutuksia ja kaavaratkaisun perusteita ei ole ollut mahdollista arvioida ilman keskeisiä mitoitustietoja.

Puuttuvat mitoitustekniset tiedot eivät ole vähäpätöisiä yksityiskohtia: asumisväljyyden yhden neliömetrin kasvu henkeä kohden suunnittelukauden loppuun mennessä kasvattaa tarvittavaa uudisrakentamisvolyyymia 860 000 kerrosneliömetrillä. Kantakaupunkimaisella aluetehokkuudella ($e^a=1,0$) toteutettuna se merkitsee 86 hehtaarin maankäyttövarausta, esikaupunkilähiön tehokkuudella ($e^a=0,4$) 215 hehtaarin varausta uudisrakentamiselle. Asumisväljyyden kahden neliön kasvu vastaavasti kaksinkertaistaisi uudisrakentamisen aluevaraustarpeen.

Asumisväljyyden kasvuoletus selittää huomattavan suuren osan tarvittavasta uudisrakentamisvolyyymista – kuinka suuren, sitä yleiskaavaselostuksen perusteella ei voi selvittää. Asumisväljyysoletus ohjaa voimakkaasti kaupungin rakentumista, ja siksi myös sen vaikutukset ovat laaja-alaisia: asumisväljyyden kasvuun vedoten perustellaan rakentamisvarauksia viheralueille ja kulttuurimaisemiin, jotka syrjäytyvät rakennusvolyyymien tieltä.

Asumisväljyysoletuksen, aluetehokkuus- ja korttelitehokkuuslukujen puuttuessa kaavoituksen osallisella ei ole ollut mahdollisuutta arvioida,

onko yleiskaavaselostuksessa ilmoitettu tarvittava uusi asuntokerrosala (9 milj. k-m²) perustellussa suhteessa väestön kasvutavoitteeseen (260 000 uutta asukasta), tai ovatko maankäyttövyöhykkeiden kaavakartalla esitetyt pinta-alat johdonmukaisessa suhteessa ennakoituun väestönkasvuun ja kasvun edellyttämään asuinkerrosalan lisärakentamistarpeeseen.

Yleiskaavatyössä Helsinki on jaettu kahteen yleiskaavatasoiseen suunnittelualueeseen: kaupunkikaava-alueeseen ja Östersundomiin. Yleiskaavan väestötavoite on ilmoitettu koko kaupungille, vaikka kaavan suunnittelualue on kaupungin hallinnollisia rajoja pienempi. Mitään erittelyä lähtötietojen ja -oletusten jakautumisesta kaupunkikaava-alueen ja Östersundomin välillä ei yleiskaavaselostuksessa ole esitetty.

Kaavamääräysten epämääräisyydellä ja rajoittamattomuudella on vaikutuksia, joita ei ole selvitetty.

Korttelitehokkuuksien ylärajat puuttuvat C1-, C2-, C3-, ja A1-alueiden kaavamääräyksistä, mistä loogisena seurauksena on, että Helsingin uuden yleiskaavan kaavavaranto on laskennallisesti ääretön. Tätä kaavaan sisäänrakennettua ominaisuutta ei ole tuotu esiin yleiskaavaselostuksessa eikä missään muuallakaan kaavan valmisteluaineistossa. Keskusta-alueiden (C1-C3) sekä raskaimmin rakennettavien asuinalueiden (A1) rakentamistehokkuuden kasvun rajoittamattomuudella on seurauksia, joita ei kaavoitustyössä, ei yleiskaavaselostuksessa eikä missään selostuksen liitteenä mainituissa selvityksissä ole arvioitu.

Kaavamääräykset, jotka eivät määrää mitään, eivät voi muodostaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa.

Rakentamistehokkuuksien ylärajat puuttuvat C1–C3 ja A1 -alueilla. Rakentamistehokkuuksien vaihteluvälit on sumennettu kaavamääräyksillä A2- ja A3-alueilla, joilla tehokkuusväli on voimassa ”pääsääntöisesti”, mutta voidaan perustellusti myös ylittää. Maankäyttövyöhykkeiden rajat kaavakartalla eivät kaavamääräysten mukaan olekaan rajoja: ”Alueilla ei ole tarkkaa rajaa”, ”Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen” – ilmeisesti rajoista riippumatta. Määräykset, jotka kumoavat itsensä, nostavat esiin kysymyksen, voiko näin hahmoton suunnitelma olla oikeudellisesti sitova asiakirja.

Mitoitusperusteiden ongelmia on kuvattu tarkemmin liitteessä 4.

6 Laajat metsäiset luonto- ja viheralueet esimerkkinä yhtenäisten luontoalueiden huonosta huomioinnista

Luontojärjestöt julkaisivat 17.6.2014 *Helsingin arvometsät* -esityksen (<https://helsinginmetsat.fi/helsingin-arvometsat/>). Esityksessä määriteltiin kaava-alueelta myös kaikki melko yhtenäiset, yli 20 hehtaarin hehtaarin laajuiset, luontoarvoja sisältävät metsäiset luonto- ja virkistysalueet (<https://helsinginmetsat.fi/laajat-luonto-ja-virkistysalueet/>).

Tällaisia alueita esiintyy kaava-alueella vain 30 (taulukko 1). Alueita voidaan pitää Helsingin kannalta ja Helsingin mittakaavassa sellaisina *ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävinä ja yhtenäisinä luonnonalueina, joiden osalta alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä*

aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota”. Pääosalla alueista on myös merkitystä virkistyskäytön kannalta laajoina ja vetovoimaisina alueina.

Alueen nimi	Pinta-ala	I	II	III	IV	V	VI
Viikki-Vanhankaupunginlahti	876		X				
Hallainvuori	88		X				
Tattarisuon metsät	33				X		
Kivikko	130			X			
Keskuspuisto	1084		X				
Kallahdenniemi	53	X					
Uutela	150		X				
Mustavuori-Kasaberget	455			(X)			
Suutarilan metsä	29				X		
Pikkukosken ympäristön metsät	58				X		
Patolan metsä	30			X			
Vartiosaari	60				X		
Villingin keskiosa	45						X
Laajasalon länsiosan metsät	156			X			
Seurasaari	49						X
Tali	124				X		
Roihuvuoren metsä	24				X		
Aittasaari	51	X					
Broändan laakso	43			X			
Linnanlaakson alue	60			X			
Jollaksen itäosa	34				X		
Slåttmossen	14 (jatkuu Vantaalle)		X				
Pihlajamäen metsät	57				X		
Meri-Rastilan metsä ja Ramsinniemi	83			X			
Honkasuo	27			X			
Vallisaari-Kuninkaansaari	116						X
Pihlajasaari	32						X
Santahamina	219					X	
Haagan metsät	61				X		
Mätäojan ympäristö	103			X			

Taulukko 1. Helsingin arvometsät-esityksen laajojen metsäisten luonto- ja viheralueiden kohtelu yleiskaavassa (Savola & Manninen 2016). Luokka I = säilyy, luokka II = alle 10 % rakentamista, luokka III = 10-30 % rakentamista, luokka IV = 30-70 % rakentamista, luokka V = kaava esittää kohteen nykyluonteen tuhoamista, mikäli nykyinen maankäyttö loppuu, VI = kaavamerkintä mahdollistaa virkistysalueena säilyttämisen tai lomamökki- ja matkailurakentamisen. Mustavuori-Kasabergetin kohdalla arviossa on huomioitu esitetty Kasabergetin itäosan rakentaminen.

Taulukossa 1 on esitetty se, kuinka nämä Helsingin oloissa käytännössä korvaamattomat alueet on yleiskaavassa huomioitu. Käytännössä vain kaksi aluetta (Aittasaari ja Kallahdenniemi) on yleiskaavassa osoitettu kattavasti virkistysalueeksi. Viiteen alueeseen (mm. paljon esillä ollut Keskuspuisto) kohdistuu alle 10 % edestä rakentamisvarauksia. Eniten on alueita, joista esitetään rakentamispikseleitä 10-30 % (9 kpl) tai peräti 30-70 % (9 kpl).

Yleiskaavan kaavamääräyksiin on kirjoitettu Santahaminan luontoalueen osalta kaavamääräys, joka tarkoittaa alueen päätymistä rakennuskäyttöön, mikäli puolustusvoimien toiminta alueella päättyy. Merialueilla sijaitsevien neljän laajan metsäisen alueen osalta on mahdotonta arvioida säilymistä, koska huonosti harkittu *Merellisen virkistys- ja matkailun alueen* kaavamerkinnän kaavamääräys sisältää mahdollisuuden säilyttää alueet virkistysalueina tai vaihtoehtoisesti ohjata ne lomamökki- tai matkailurakentamiseen. Näin epäselvää kaavamääräystä ei voi hyväksyä käytettäväksi rantojen suunnittelussa oikeusvaikutteisessa kaavassa.

7. Toissijaiset muutosvaatimukset

7.1 Viheralueverkostoa heikentävien merkintöjen kumoaminen

Mikäli koko kaavaa ei kumota, vaadimme kaavan kumoamista liitteenä olevassa kartassa 6 *keltaisella* yksilöityjen alueiden osalta.

Liitekartalle on merkitty noin 1 000 rakentamispikseliä, jotka on sijoitettu tavalla, joka mahdollistaa Helsingin viheralueverkoston olennaisen heikentymisen. Alueilla on vaihtelevaa merkitystä luonnon, virkistys- sekä maisema- ja kulttuuriarvojen vaalimisen kannalta. Yhdessä ne muodostavat keskeisen osan Helsingin viheralueverkostosta. Alueiden ohjaaminen rakentamiseen on vastoin yleiskaavan sisältövaatimukseen sisältyviä luonto- ja virkistysarvojen vaalimisvelvoitteita. Osa kartalla yksilöidyistä alueista on myös sellaisia Helsingin oloissa laajoja luonto- ja viheralueita, joiden alueidenkäytöllistä säilyttämistä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteissa edellytetään. Alueissa ovat mukana kaikki ne olennaiset viheralueet, joiden säilyttämistä osalliset ovat kaavan yhteydessä vaatineet (Lähde: Järjestöjen vuorovaikutusraportti, liite 7) sekä joukko muita erityisen arvokkaita alueita.

7.2 Eräiden aluekohtaisten muutosvaatimusten tarkennuksia ja perusteluja

Ohessa on yksilöity tarkemmin eräiden erityisalueiden arvoja ja perusteita, joiden vuoksi alueet eivät sovellu esitettyyn maankäyttöön.

Alueet, joissa Helsingin vihersormet uhkaavat kaventua ja katketa

Vaadimme poistamaan rakentamispikselit niistä kohdista, joissa pikselit uhkaavat kaventaa nykyisiä Helsingin luonnolle ja virkistyskäytölle keskeisen tärkeitä Helsingin vihersormia. Näiden alueiden vaarantaminen on niin yleiskaavan sisältövaatimusten kuin valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaista (laajojen luontoalueiden säilyttäminen pirstomatta, laajojen ja vetovoimaisten virkistysalueiden sekä niitä yhdistävän viheralueverkoston jatkuvuuden turvaaminen).

Erityisessä vaarassa ovat seuraavat:

- Läntinen vihersormi Munkkivuoren ja Haagan kohdalla.
- Helsinki-puistoon kuuluvan Vantaanjoen rantayhteyksien katkeaminen kriittisimpänä kohtana Pirunkallion ympäristö Veräjämäessä, mutta myös Viikinmäessä, Pihlajistossa, Pukinmäessä ja Patolassa.
- Viikki-Kivikko vihersormessa metsäverkoston katkeaminen Viikintien etelä- ja pohjoispuolella sijaitsevien metsien kohdalla (Länsi-Herttoniemen luoteispuolella).
- Itä-Helsingin kulttuuripuistossa rantayhteyksien katkeaminen Vartiosaarella, Ramsinniemessä ja Rastilassa.

Keskuspuistoon esitetty rakentaminen

Vaadimme yleiskaavassa Keskuspuiston alueelle esitetyn rakentamisen kumoamista Hämeenlinnanväylän itäpuolelta, Maunulanpuiston itäosasta sekä Lääkärikadun pohjoispuolelta. Keskuspuistoon esitetty rakentaminen on monellakin tapaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan sekä yleiskaavan sisältövaatimusten vastaista. Lisäksi Lääkärikadun alueen kaavoittamisen osalta kaupunki on laiminlyönyt velvoitteet selvittää ennen kaavapäätöstä sen, onko alueella selkeitä esteitä kaavaillulle maankäytölle.

Hämeenlinnaväylän itäpuolinen rakentaminen on selvästi maakuntakaavan vastaista, koska alue on maakuntakaavassa virkistysaluetta.

Maakuntakaavan varauksen kunnioittamisen tärkeyttä korostaa Keskuspuiston valtakunnallinen erityismerkitys Suomen tärkeimpänä arkivirkistysalueena.

Lisäksi maakuntakaavan moottoriväylien suunnittelumääräys edellyttää luonto- ja virkistysarvojen huomiointia mahdollisessa väylän muuttamisessa alemman tasoiseksi ja näin ei ole Hämeenlinnaväylän itäpuolisen alueen yleiskaavataso suunnittelussa tapahtunut. Myös Maunulanpuiston alue on osa maakuntakaavan virkistysaluekokonaisuutta.

Lääkärikadun pohjoispuolelle esitetty noin 7 hehtaarin rakentaminen edellyttäisi useiden luonnonsuojelulain tiukasti suojelemien luontoarvojen tuhoamista. Alueella on Helsingin omassa selvityksessä tunnistettu liito-oravareviiri (LAMMI & ROUTASUO: Helsingin liito-oravakartoitus 2016), ja kohde täyttää samalla luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisen jalopuumetsikön kriteerit. Lisäksi rakentamispikseleiden alle jää kaksi

muuta luonnonsuojelulain jalopuumetsän kriteerit täyttävää metsikköä (toinen luontotyyppinä iso eli yli 1 ha, toinen pieni eli noin 0,2 ha). Alueella on myös ainakin vielä 2000-luvun alueella ollut luonnonsuojelulain erityisesti suojeltaviin lajeihin kuuluvan lehtonadan kasvupaikka. Kaupungin kaavatyön pohjana käyttämästä Helsingin luontotietojärjestelmästä puuttuvat tiedot alueen jalopuumetsäistä, joten kaava pohjautuu siltä osalta merkittävien vaikutusten ja arvojen selvittämättä jättämiseen.

Kivinokan "merellisen virkistyksen ja matkailun alue" -merkintä

Kun yleiskaavaehdotus oli nähtävillä 27.11.2015–29.1.2016, ei ehdotuksessa ollut "merellisen virkistyksen ja matkailun alue" -merkintää Kivinokan länsiosassa. Merkintä, joka käytännössä tarkoittaa varautumista Rastilan leirintäalueen toimintojen siirtymiseen, oli tuolloin osoitettu Uutelaan, jossa se olisikin aiheuttanut mittavia luontohaittoja. Tarkistetussa yleiskaavaehdotuksessa merkintä oli poistettu Uutelasta ja siirretty Kivinokan länsiosaan. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi tarkistetun yleiskaavaehdotuksen kokouksessaan 7.6.2016 asettamatta sitä enää nähtäville. Tähän saattaa liittyä myös muotovirhe, joka vaatisi kaavan asettamista uudelleen nähtäville (MRA 32 §). Joka tapauksessa on tarpeellista, että merellisen virkistyksen ja matkailun alue -merkintä poistetaan Kivinokan länsiosasta.

Lauttasaaren pohjoisosan ranta- ja vesialueet

Vaadimme, että Lauttasaaren pohjoisosassa yleiskaavasta poistetaan merialueelle ulottuvat C2-pikselit maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten vastaisina. Lisäksi vaadimme, että C2-merkinnät kumotaan niiltä osin, kun kaavamääräyksen ”bulevardimääräys” (korttelitehokkuus tulee olla pääsääntöisesti yli 1,8) on maakuntakaavan vastainen (”bulevardialueen” maakuntakaavan taajamatoimintojen alueilla).

Lauttasaaren pohjoisosan ranta-alue on yleiskaavassa merkitty kantakaupungiksi (C2). Kaavamääräysten mukaan ”*kaupunkibulevardeihin rajautuvilla alueilla korttelitehokkuus tulee olla pääsääntöisesti yli 1,8 ja keskeisten katujen varsilla avautuvat tilat on osoitettava ensisijaisesti liiketaita muuksi toimitiloiksi*”. Määräyksen ohjaavuus on viheralueilla ja jo rakennetuilla alueilla liian tiukka. Yleiskaavan bulevardikorttelitehokkuus on merkittävässä ristiriidassa Lauttasaaren pohjoisosan nykyisen, maakunnallisesti merkittäväksi todetun (esimerkiksi Uudenmaan kulttuuriympäristöselvitys 2012 ja Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotus) kaupunkikuvan säilyttämisen kanssa.

Pohjoisrannan rakentaminen uuden yleiskaavan bulevardialueen määräämän korttelitehokkuuden mukaisesti tekisi virkistyksen, viheryhteyksien, kulttuuriympäristön, maiseman, vesien sekä lajiston liikkuvuuden riittävän huomioimisen alemman tason suunnittelussa mahdolltomaksi. Alueella on seudullisesti arvokasta metsää ja rantaa. Bulevardialueen toteuttaminen yleiskaavan mukaisesti olisi suureksi haitaksi muun muassa ranta- ja

vesikasvillisuudelle, linnuille ja lepakoille sekä estäisi alueen toimimisen ekologisena käytävänä.

Maakuntakaavassa vain pieni osa Lauttasaaren luoteisosasta (suunnitellun Länsiväylän ylläpitäminen lähialueineen) on osoitettu ”tiivistettävä alue”-merkinnällä (kestävän liikennejärjestelmään tukeutuvien tiivistettävien taajamien ja keskustoimintojen alueiden kehittämisperiaatteiden merkintä). ”Tiivistettävä alue”-merkinnän suunnittelumääräysten mukaan on muun muassa ”*kiinnitettävä huomiota erityisesti alueen ominaispiirteisiin ja kulttuuriympäristöön, elinympäristön laatuun, ekologisen verkoston toimivuuteen sekä lähivirkistysalueiden riittävyteen*”. Näitä vaatimuksia ei ole C2-merkinnän yleiskaavamääräyksessä.

Lauttasaaren pohjoisosassa valtaosa yleiskaavan C2-alueista ovat maakuntakaavassa taajamatoimintojen aluetta, moottoritietä ja vesialuetta. Taajamatoimintojen alueen määräyksissä todetaan, että *”uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava suunnittelulla ympäristöönsä tavalla, joka vahvistaa taajaman omaleimaisuutta ja turvaa ympäristön ja luontoarvot sekä ottaa huomioon kulttuurihistorialliset ja maisemalliset ominaisuudet. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota hulevesien hallintaan ja varauduttava ääri-ilmiöihin. Rakentamattomat rannat on yksityiskohtaisessa suunnittelussa varattava yleiseen virkistyskäyttöön, jollei erityinen tarve edellyttää alueen osoittamista muuhun käyttöön*”. Rantavyöhykkeelle rakentamiselle tällaista ”erityistä tarvetta” ei Lauttasaareissa ole Moottoritien luontoa ja ympäristöä koskeviin maakuntakaavan määräyksien osalta viittaamme valituksemme lukuun 2 maakuntakaavan vastaisuudesta.

Lauttasaaren pohjoisrannoilla ei maakuntakaavassa ole mitään veteen tai veden päälle rakentamiseen viittaavaa merkintää. Länsiväylän pohjoispuolella Lemislahden, Lemissaaren ja Maamonlahden viher-, ranta- ja vesialueille ei maakuntakaavassa ole osoitettu rakentamista.

Melkki

Vaadimme, että yleiskaava kumotaan Melkin osalta maakuntakaavan vastaisena. Melkki on maakuntakaavassa puolustusvoimien aluetta (EP/u), joka vapautuessaan nykyisestä käytöstä on virkistys-, matkailu- ja/tai koulutustoiminta-alueita. Merialue on maakuntakaavassa merta (vesialuetta). Myös Uudenmaan ELY-keskus on yleiskaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa katsonut, ettei yleiskaava osoittaessaan saaren pääosaltaan asuntovaltaiseksi alueeksi A2 (korttelitehokkuus 1.0 - 2.0) meritäyttyneen ole ottanut riittävästi maakuntakaavaa huomioon, vaikka osa saaresta onkin yleiskaavassa osoitettu virkistysalueeksi.

Melkki on kokonaisuudessaan maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (Uudenmaan kulttuuriympäristöt-selvitys 2012), ja on sellaiseksi myös merkitty parhaillaan nähtävillä olevaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotukseen. Yleiskaavassa saaren keski- ja pohjoisosaan esitetty rakentaminen merkitsee poikkeuksellisen selvästi pysyvän asutuksen ohjaamista täysin erilleen nykyisestä taajamarakenteesta.

Maakuntakaavan EP/u -merkinnän suunnittelumääräysten mukaan on

yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa otettava huomioon kulttuuriympäristön ja luontoarvojen säilyminen. Melkin koillis-, pohjois- ja luoteisrannat ovat luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisesti suojeltua merenrantaniittyä ja hiekkarantaa (0,82 ha + 1,62 ha). Suojellut luontotyypit tekevät jo sinänsä Melkin pohjoisosan rakentamisen yleiskaavan osoittamalla tavalla mahdottomaksi. Kun sekä rannoille että suojeltujen rantojen ulkopuolelle sijoituvia merialueita ei voi täyttää eikä rakentaa vahingoittamatta suojeltuja luontotyyppisiä, yleiskaavan mukainen rakentaminen on käytännöllisesti mahdotonta luonnonsuojelulakia rikkomatta.

Mustavuoren eteläosan rakentaminen

Luonnonsuojelujärjestöt vaativat kumottavaksi Mustavuoren luonto- ja virkistysalueen eteläosaan (Niinisaarentien ja Kallvikintien pohjoispuolelle) esitetyn rakentamisen (A3- ja A2-pikseleitä). Erityisenä perusteena Östersundomin yhteiseen yleiskaavan Natura 2000 -arvioinnissa tunnistettu lisärakentamisen kumuloituva vaikutus muun muassa Natura-alueen kehittäjille.

Ramsinniemi

Vaadimme, että yleiskaava kumotaan Ramsinniemen osalta maakuntakaavan, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja yleiskaavan sisältövaatimusten vastaisena.

Maakuntakaavassa Ramsinniemi on merkitty virkistys- ja luonnonsuojelualueeksi. Sekä Uudenmaanliitto että Uudenmaan ELY-keskus ovat yleiskaavaehdotuksesta antamissaan lausunnoissa katsoneet, etteivät yleiskaavan ratkaisut ole maakuntakaavan mukaisia Ramsinniemessä. ELY-keskus kiinnitti launnossaan lisäksi huomiota Ramsinniemen seudulliseen merkitykseen.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät, että raideliikenneverkostoa laajennettaessa on otettava huomioon ympäröivä alueidenkäyttö ja lähiympäristö, erityisesti asutus, arvokkaat luontokohteet sekä maiseman erityispiirteet. Yleiskaavassa Ramsinniemeen on osoitettu uusi raitiotie, vaikka Ramsinniemi on maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, jossa sijaitsee arvokkaita luontokohteita. Ramsinniemi muodostaa lisäksi Meri-Rastilan länsirannan metsien kanssa yhden Helsingin oloissa merkittävistä laajoista luonto- ja viheralueista (taulukko 1), joiden erityistä turvaamista alueidenkäytön suunnittelussa voi edellyttää niin alueidenkäyttötavoitteiden kuin yleiskaavan sisältövaatimustenkin takia.

Yleiskaava on Ramsinniemessä yleiskaavan sisältövaatimusten vastainen, koska se heikentää ekologista kestävyttä, ei järjestä liikennettä ja yhdyskuntateknistä huoltoa ympäristön kannalta kestäväällä tavalla, ei toteuta terveellisten ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoisten elinympäristöjen luomista, lisää ympäristöhaittoja ja vähentää virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyttä tilanteessa, jossa Itä-Helsingin asukasmäärä on kasvamassa.

Ramsinniemen osalta tulee lisäksi ottaa huomioon se, että niemi on osa Vartiokylänlahden tärkeää lepakkoaluetta. Kaikki lepakkolajit kuuluvat liito-

oravan tavoin tiukan suojelun piiriin, eikä kaavan, joka ottaa huomattavia riskejä niiden suojelun suhteen, pidä saada lainvoimaa.

Tattarisuon metsäalueen rakentaminen

Luontojärjestöt vaativat kumoamaan Malmin lentokentän itäpuolisen ns. Tattarisuon lehtoalueen päälle esitetyn rakentamisen yleiskaavan sisältövaatimusten ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisena. Alue on Helsingin oloissa laaja metsäinen alue ja sen monipuoliset lehdot täyttävät myös maakunnallisesti arvokkaan luontoalueen kriteerit.

Vartiosaari

Vaadimme, että yleiskaava kumotaan Vartiosaassa maakuntakaavan, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja yleiskaavan sisältövaatimusten vastaisena.

Vartiosaari on maakuntakaavassa valkoista aluetta, mikä tarkoittaa, ettei sinne pidä osoittaa maakunnallisesti merkittävää rakentamista. Uudenmaan ELY-keskus on yleiskaavasta antamassaan lausunnossa katsonut, ettei maakuntakaava ole ollut riittävästi ohjeena Vartiosaaren osalta.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja yleiskaavan sisältövaatimusten osalta viittaamme siihen, mitä kirjoitimme Ramsinniemestä. Lisäksi Vartiosaari on paitsi maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö myös valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009). ELY-keskus on lausunnossaan nostanut esiin, että Vartiosaassa keskeinen arvo on arvokkaiden huviloiden suhde luonnonympäristöön. Lisäksi Museovirasto on 28.11.2016 julkaisemansa tiedotteen mukaan valittanut tämän takia yleiskaavasta ja osayleiskaavasta.

Vartiosaaren yhtenäinen metsäinen keskiosa (pinta-ala noin 60 hehtaaria) muodostaa yhden Helsingin oloissa merkittävistä laajoista luonto- ja viheralueista (taulukko 1). Tällaisten erityisalueiden turvaamista alueidenkäytön suunnittelussa voi edellyttää niin alueidenkäyttötavoitteiden kuin yleiskaavan sisältövaatimustenkin takia.

Vartiosaari on kokonaisuudessaan myös ensimmäisen luokan lepakkoaluetta Helsingin luontotietojärjestelmässä. Siellä tavataan pohjanlepakkoja, vesisiippoja, viiksisiippoja ja korvayökköjä. Lepakot käyttävät myös rakentamiseen osoitettua saaren keskiosan metsäaluetta. Kaikki lepakkolajit kuuluvat liito-oravan tavoin tiukan suojelun piiriin ja on selvää, että Vartiosaareen kaavailtu rakentaminen heikentäisi alueen merkitystä Helsingin oloissa erityisen merkittävänä lepakkoalueena. Esitettyä taajamaluonteista rakentamista Vartiosaareen ei ole mahdollista toteuttaa ilman merkittävää riskiä heikentää lepakoiden olosuhteita saarella, joten kaava tulee siltä osin kumota.

Viikki-Vanhankaupungin alueelle esitetty rakentaminen

Vanhankaupunginlahden lintuvesi on yksi Helsingin kolmesta Natura-alueesta. Lisäksi se on ns. Ramsar-kohteena kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen luettelossa.

Vaadimme, että yleiskaava kumotaan Vanhankaupunginlahden Natura-alueen tuntumasta. Viittaamme Uudenmaan ELY-keskuksen yleiskaavaehdotuksesta antamaan lausuntoon, jossa on todettu, että yleiskaavalla on LSL 66 §:ssä tarkoitettuja merkittävästi heikentäviä vaikutuksia kyseisen Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin. ELY-keskuksen mukaan vaikutuksia aiheuttaa erityisesti rakentaminen Etu-Viikin peltoalueelle ja että Viikintien eteläpuoliset rakentamisalueet on syytä poistaa kaavakartalta.

Vaadimme, että yleiskaava kumotaan ELY-keskuksen lausunnossa tarkoitettulta alueelta. Lisäksi vaadimme Saunalahden kärkeä sivuavien rakentamispikseleiden poistamista kaavakartalta, jotta Saunalahden luonne osana Natura 2000 -aluetta pystytään turvaamaan. Samoin vaadimme Natura 2000-aluetta sivuavien rakentamispikseleiden poistamista kaavakartalta Pornaistenniemessä ja Lahdenväylän eteläpuolella Viikinrannassa, ettei Natura 2000 -alueen luonne vaarannu sen länsiosassa Säynäslahdella, Ruohokarinniemiellä ja Säynäslahden pohjoispuolella olevassa tervaleppäluhdassa. Viikin alueen virkistys- ja metsäarvojen merkittävyyden takia kaikki Länsi-Herttoniemen länsi- ja luoteispuolen nykyiselle yhtenäiselle metsäalueelle esitetyt rakentamispikselit tulee kumota.

7.3 Merellisen virkistysen ja matkailun alueen kaavamerkintä ja sen kaavamääräys

Kaupunkikaavassa on otettu käyttöön uusi kaavamerkintä, jonka sisältö ja kaavamääräys mahdollistavat kohteiden säilyttämisen virkistysalueina tai rakentamisen lomamökkeilyn ja matkailutoiminnan tarpeisiin. Ottaen huomioon Helsingin merialueen herkkyys ja merkitys virkistyskäytön, luonnon monimuotoisuuden ja maiseman vaalimisen kannalta, ei näin ristiriitaisia signaaleja alemman tason kaavoitukseen antavaa kaavamerkintää ja -määräystä tule hyväksyä käytettäväksi oikeusvaikutteisessa kaavassa.

YHTEENVETO

Katsomme, että Helsingin kaupunkikaava on maakuntakaavan, yleiskaavan sisältövaatimusten ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen. Lisäksi kaavanselvitykset ja vaikutusarvioinnit ovat riittämättömät sekä maankäyttö- ja rakennuslain että luonnonsuojelulain Natura-säädösten osalta. Lisäksi kaavan vuorovaikutuksessa on vakavia puutteita. Näistä syistä kaava on maankäyttö- ja rakennuslain sekä luonnonsuojelulain vastainen ja se pitää kumota Helsingin luonnonsuojeluohjelmaa toteuttavaa liitettä lukuun ottamatta.

SELVITYS VALITUSAJASTA

Pöytäkirjan mukaan se on asetettu nähtäville 4.11.2016. Kolmanneskuukauden päivä siitä tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta on sunnuntai 4.12.2016. Viimeinen valituspäivä on siten maanantai 5.12.2016.

LISÄTIETOJA

- luonnonsuojeluasiantuntija Keijo Savola, puhelin 045 652 1974, keijo.savola@gmail.com
- luonnonsuojeluasiantuntija Tapani Veistola, puhelin 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi

PÄIVÄYS

Helsingissä 5. päivänä joulukuuta 2016

VAKUUDEKSI

HELSINGIN LUONNONSUOJELUYHDISTYS RY

Jarmo Nieminen	Marja Rintala
puheenjohtaja	järjestösihteeri

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON UUDENMAAN PIIRI RY

Laura Räsänen	Tapani Veistola
puheenjohtaja	luonnonsuojeluasiantuntija

LIITTEET

- 1 Pöytäkirja Helsingin kaupunginvaltuuston kokouksesta 26.10.2016, jossa on valitusosoitus.
- 2 Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto kaavaehdotuksesta.
- 3 Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto kaavaluonnoksesta.
- 4 Yleiskaavaselostus, kaavaratkaisun mitoitusperusteet ja lain vaatimukset (Asiantuntijalausunto: Arkkitehti, VTT Timo Kalanti 30.11.2016)
- 5 Vantaan lausunto Helsingin uuden yleiskaavan ehdotuksesta.
- 6 Toissijaisesti kumottavaksi esitetyt alueet.
- 7 Järjestöjen vuorovaikutusraportti.